

Proč svět potřebuje demokratický Tchaj-wan v OSN

NI nationalinterest.org/feature/why-world-needs-democratic-taiwan-un-206770

6. září 2023

Lobbing Tchaj- peje za zahrnutí 24milionového demokratického ostrovního státu Tchaj-wan do nadcházejícího Valného shromáždění OSN tento měsíc v New Yorku s největší pravděpodobností rozčílí Čínu. S pokračující podporou tchajwanské „smysluplné účasti v systému OSN“ a dalších mezinárodních organizací (IO) může zapojení Spojených států do vztahů v Tchajwanském průlivu také znamenat další obrat v čínsko-americkém soupeření a indicko-pacifické obranné pozici. .

S čerstvou vzpomínkou na nechvalně známý slogan „Ukrajina dnes, zítra Tchaj-wan“ se Spojené státy a globální komunita úzkostlivě dívají na nestabilní tchajwanskou otázku. Neúnavné vojenské průniky Číny do vzdušného prostoru ostrova s pokračujícím

námořním cvičením v Tchajwanském průlivu a jeho okolí znepokojují nejen bezprostřední zainteresované strany, ale i celé mezinárodní společenství.

Proklamovaná mise prezidenta Si Ťin-pchinga „národního znovusjednocení“, která by vyvrcholila „návratem“ Tchaj-wanu do čínské „vlasti“, byla vždy spodním proudem tohoto doutnajícího napětí. Komplexní plány Pekingu pro Tchaj-wan zahrnují nejen hrozbu možného ozbrojeného útoku, ale také dlouhodobou konzistentní kampaň izolace demokratického ostrovního státu v mezinárodním prostoru.

Tchajwanské ministerstvo zahraničních věcí v reakci na pekingskou strategii blokovat smysluplnou účast tchajpejské vlády v mezinárodních organizacích zopakovalo svou diplomatickou kampaň za začlenění do Organizace spojených národů před Valným shromážděním OSN. Tchaj-wan byl více než padesát let vyloučen z OSN.

Je Tchaj-wan „odpadlickou provincií“ Číny?

V důsledku více než dvacetileté občanské války v Číně mezi nacionalisty a komunisty se komunistické síly Mao Ce-tunga zmocnily moci nad pevninou a 1. října 1949 oznámily zřízení Čínské lidové republiky (ČLR). poražená Čínská republika (ROC) vedená generalissimem Čankajškem byli nuceni se evakuovat na ostrov Tchaj-wan.

Od té doby se obě vlády – ta v Pekingu a ta v Taipei – považovaly za jedinou legitimní autoritu celé Číny. Peking zdiskredituje demokratickou vládu ROC v Taipei a nazývá Tchaj-wan „provincií odpadlíků“. Je však třeba poznamenat, že současné tchajwanské úřady jsou pokračováním vlády ROC, která byla ustavena dlouho před přerušovanými obdobími občanské války v letech 1927 až 1949. Ve skutečnosti v roce 1911 Dr. Sun Yat-sen, „ Otec národa“ a zakladatel Čínské nacionalistické strany (neboli Kuomintang, známé

pod zkratkou KMT), se stal prvním prezidentem ROC po rozpadu tisícileté čínské dynastické říše. Nebýt vítězství Maa a jeho soudruhů, svět by dnes vnímal čínské komunisty pouze jako rebely.

Navzdory prohrané občanské válce v roce 1949 si ROC (Tchaj-wan) udržel „čínské křeslo“ v OSN na další dvě desetiletí. Až v roce 1971 Valné shromáždění OSN přijalo rezoluci 2758, ve které odvolalo představitele ROC z křesla a pozvalo na jejich místo reprezentaci komunistické ČLR.

Čínská účinná dezinformační kampaň

Kdykoli se objeví otázka návratu tchajwanské reprezentace do OSN, Čína vítězoslavně vytahuje rezoluci z roku 1971 z rukávu. Podle Pekingu rezoluce OSN potvrdila — jednou provždy —, že „Tchaj-wan je součástí ČLR“. Ve skutečnosti jsou však tvrzení čínských úřadů založena na manipulaci.

Rezoluce OSN 2758 uznává ČLR jako „jediného zákonného zástupce Číny“. Neřeší však státnost Tchaj-wanu. Nezmiňuje ani „Čínskou republiku“ ani „Tchaj-wan“. Uvádí pouze odstranění „zastoupení Čankajška“ z Organizace spojených národů. Jinými slovy, pečlivě navržená rezoluce neopravňuje Peking zastupovat Tchaj-wan v systému OSN a neuvádí, že Tchaj-wan je součástí ČLR.

Čankajšek – šéf nacionalistické vlády v Číně (1928–1949) a později na Tchaj-wanu (1949–1975) – je již dávno pryč. Od té doby se Tchaj-wan stal prosperující demokracií v Indo-Pacifiku. Dnes se na Tchaj-wanu konají prezidentské, parlamentní a místní volby. Prosperující tchajwanská demokracie – nejlépe hodnocená v celé Asii – patří mezi deset nejsilnějších „úplných demokracií“ na světě.

Tchaj-wan má také mocného partnera: Spojené státy. I když Washington v roce 1979 ukončil své oficiální vztahy s Tchaj-pej, aby navázal diplomatické styky s Pekingem, administrativy amerického prezidenta udržovaly neoficiální vztahy s Tchaj-wanem a zaručovaly jeho bezpečnost, jak je potvrzeno zákonem o vztazích s Tchaj-

wanem z roku 1979, třemi společnými americko-čínskými komuniké . 1972, 1978 a 1982 a Šest záruk . Nicméně se svou deklarovanou „politikou nejednoznačnosti“ se Spojené státy záměrně vyhýbají právně závazným prohlášením, zda přijdou Tchaj-wanu na pomoc v případě čínského útoku.

Je při tom všem členství v OSN pro Tchaj-wan skutečně nutné? Nebo jsou snad snahy Tchaj-wanu o návrat do OSN neoprávněnou provokací proti Pekingu uprostřed čínsko-amerického soupeření a rostoucí vojenské pozice v Indo-Pacifiku?

Neprovokovat čínského draka?

O vážných důsledcích vyloučení Tchaj-wanu ze systému OSN a dalších IO nejlépe svědčí události pandemie koronaviru. Kvůli nedostatečné přítomnosti Tchaj-wanu ve Světové zdravotnické organizaci (WHO) se například tchajwanští experti nemohli podělit o své zkušenosti z předchozího boje s epidemií SARS v roce 2003 na fóru WHO. Navíc kvůli pokračujícímu tlaku ze strany Číny zažil Tchaj-wan celou řadu problémů s nákupem vakcín.

Na druhou stranu byl Tchaj-wan hodnocen jako jedna ze zemí, které si vedly nejlépe v kontrole infekcí Covid-19. Ve skutečnosti to byl Tchaj-wan, kdo jako první informoval WHO o záhadných přenosech nového viru v čínském městě Wu-chan v prosinci 2019. Nebude tedy přehnané tvrdit, že Tchaj-wan potřebuje OSN a mezinárodní společenství potřebuje Tchaj-wan. Pro Spojené státy a zbytek světa není účast Tchaj-wanu „ne politickým, ale pragmatickým problémem“.

Taipei se léta snaží získat členství nebo alespoň pozorovatelský status v rodině organizací OSN. Navzdory široké podpoře Spojených států, Japonska a zemí Evropské unie však Čína v mnoha IO ponechala Tchaj-wanu dveře zavřené.

Čínský světový řád, který nahradí Spojené státy

Rostoucí Čína soustavně a aktivně posiluje svou pozici v systému OSN a dalších IO. Peking stále více umisťuje čínské státní příslušníky do mezinárodních organizací a také ovlivňuje ostatní členské státy a podporuje jejich státní příslušníky, pokud byli příznivě v souladu se strategickými cíli Pekingu. Například Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus – současný generální ředitel WHO a bývalý ministr zahraničních věcí a ministr zdravotnictví Etiopie – byl podezřelý z dodržování čínské politiky během pandemie koronaviru.

Vliv Číny v mezinárodních organizacích stále rostl, protože Spojené státy donedávna zanedbávaly agentury OSN. Po pěti letech nepřítomnosti se například Bidenův Bílý dům v červenci 2023 znovu připojil k Organizaci Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) se sídlem v Paříži. Mezitím Čína měla prostor nahradit Spojené státy nejen svým tlakem a vlivem, ale také finanční páka plynoucí z členských příspěvků. Při absenci Spojených států se Čína stala největším příspěvatelem do ročního rozpočtu UNESCO.

Převzetím kontroly nad fondy OSN a úpravou jazyka mezinárodních dokumentů, jak to Peking považuje za vhodné, Čína pomalu mění mezinárodní řád zevnitř. Cílem těchto akcí je vnutit světu vizi Komunistické strany Číny, která podceňuje význam všeobecných lidských práv – např. rovnost mezi všemi a také svobodu slova a vyznání.

Vše, co vezmeme v úvahu, je globální podpora smysluplné účasti Tchaj-wanu v OSN mnohem víc než jen otázkou mezinárodní přítomnosti zářivého demokratického ostrovního státu. Jde o vyvážení rostoucího čínského vlivu v mezinárodních organizacích a vyrovnání hrozeb pro demokratické hodnoty a svobodu po celém světě.

Dr. Patrick Mendis, bývalý americký diplomat a vojenský profesor ve velitelství NATO a Indo-Pacifiku za Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy, je významným hostujícím profesorem transatlantických vztahů na Varšavské univerzitě v Polsku.

Dr. Antonina Luszczkiewicz , bývalá Fulbrightova seniorka na Indiana University v Bloomingtonu, je odbornou asistentkou na Jagellonské univerzitě v Krakově v Polsku.

Obrázek: Shutterstock.